

Retningslinjer ved grenseoverskridende atferd og overgrep

Vedtatt av landsstyret 06.01.09, sist revidert 23.09.18

Hva gjør Norges KFUK-KFUM-speidere ved mistanker eller anklager om grenseoverskridende atferd, seksuell trakassering, eller seksuelle, fysiske og psykiske overgrep?

Mål

Norges KFUK-KFUM-speidere skal være trygge fellesskap for alle speidere og ledere. Alle har ansvar for å følge opp situasjoner som de blir kjent med. Dette gjelder også der den anklagede ikke er medlem av organisasjonen. Retningslinjene skal sikre en tydelig og ryddig håndtering ved tilfeller av grenseoverskridende atferd og overgrep.

Definisjoner

Grenseoverskridende atferd/seksuell trakassering:

Handlinger som bryter med de grenser en person har for å beskytte seg selv. Det kan være seksuell oppmerksomhet som er uønsket og plagsom, eller atferd som oppleves ydmykende og/eller invaderende for den som rammes. Seksuell trakassering kan være verbal (skjellsord, kommentarer, oppfordring om seksuelle tjenester), ikke-verbal (bilder, chat, SMS, spredning via internett/mobil) eller fysisk (ufrivillig seksuell kontakt, beføling, kyssing.) Det er opplevelsen til den som er utsatt for handlingen, og ikke intensjonen til den som utfører handlingen som avgjør om det er grenseoverskridende atferd/seksuell trakassering.

Seksuelle overgrep:

Seksuelle handlinger utført mot noen som ikke gir eller er i stand til å gi samtykke. Eksempelvis voldtekt, berøring av kjønnsorgan og bryst, fotografere, lagre eller videreformidle seksualiserte bilder. Seksuelle overgrep er straffbare etter norsk lov (Straffeloven kap. 26). Seksualiserte handlinger overfor barn under 16 år er i utgangspunktet alltid straffbart.

Fysiske overgrep: at en person volder smerte og kroppslig skade på en annen person.

Psykiske overgrep: at en person skader, skremmer eller på annen måte krenker en annen person, gjennom trusler, mobbing, eller ulike former for maktmisbruk.

Dette dokumentet, *Retningslinjer ved grenseoverskridende atferd og overgrep*, må også ses i sammenheng med *Retningslinjer ved melding om antatte kritikkverdige forhold*.

1. Har du opplevd grenseoverskridende atferd eller overgrep?

- 1.1. Snakk om det med en leder eller annen person du stoler på.
- 1.2. Meld ifra om du opplever, ser, hører om, eller har mistanker om grenseoverskridende atferd eller overgrep, enten det skjer deg selv, eller andre. Ved å fortelle om det vil man kunne få slutt på det. Det er også viktig å si ifra slik at vedkommende ikke får anledning til å gjøre det samme igjen.

2. Hva gjør du hvis du mottar melding eller anklage?

- 2.1. Sikre om nødvendig situasjonen for den krenkede, og kontakt aldri den som anklages.
- 2.2. Alle som forteller om overgrep, skal ivaretas av den som får den første betroelsen inntil andre overtar. Dette er spesielt viktig dersom speideren er under 16 år (gjelder seksuelle overgrep). Gi trygghet, slik at den krenkede opplever å bli trodd. Du kan ikke love å holde informasjonen hemmelig.

- 2.3. Lytt nøye, bekreft det du har hørt og opptre rolig. Det kan være en sterk opplevelse å bli kjent med andres krenkelser.
- 2.4. Det skal, hvis det er praktisk mulig, alltid være to tilstede ved mottak av melding.
- 2.5. Kontakt kretsleder og informer om situasjonen. Kretsleder informerer videre til generalsekretær. Hvis det av ulike årsaker er vanskelig å gå tjenestevei skal det tas direkte kontakt med generalsekretæren.

Hvis speideren er under 16 år, skal foreldre og eventuelt barnevern varsles. Dersom den krenkede er mellom 16 og 18 år, bør kontakt med foreldre normalt skje etter dialog med den krenkede.

Gjelder kun der den anklagede er medlem eller har begått krenkelsen på KFUK-KFUM-speidernes arrangement:

- 2.6. Varsle umiddelbart generalsekretær direkte på beredskapstelefonen **915 16 612 (nummeret fungerer ikke for SMS)**, eller hvis dette ikke er mulig, kontakt kretsleder. Generalsekretær kontakter kretsleder og ressursgruppen for videre oppfølging.

3. Videre saksgang når medlemmer er involvert

Det vil alltid være flere personer som er berørt når det kommer en mistanke eller en anklage om grenseoverskridende adferd og/eller overgrep. Alle bør bli ivaretatt. Spesielt gjelder dette den krenkede og den mistenkte/anklagede.

- 3.1. Generalsekretær har ansvar for at det oppnevnes kontaktpersoner for den/de krenkede og for den/de anklagede. Kontakt- og ressurspersonene bør ikke ha tilknytning til, eller interesser i, den aktuelle saken, eller hverandre.
- 3.2. Forbundskontoret kan være behjelpelig med å opprette kontakt med hjelpeinstanser og andre ressurser.
- 3.3. Det skal avklares om det er aktuelt å melde saken til politiet og/eller barnevernet.
- 3.4. Suspensjon: Medlemmer og/eller ansatte som blir anklaget/mistenkt/anmeldt for grenseoverskridende atferd eller overgrep, vil som hovedregel bli suspendert fra eventuelle tillitsverv og lederoppgaver, eller stilling i KFUK-KFUM-speiderne inntil saken er avgjort. Suspensjon vil også kunne gjelde for anmeldte forhold utenfor KFUK- KFUM-speiderne. Det tas ikke stilling til anmeldelsen/anklagen/mistanken (se også dokumentet *Retningslinjer ved anmeldelser av medlemmer i KFUK-KFUM-speiderne*).
- 3.5. KFUK-KFUM-speidernes grunnregler § 7.2 og § 10.4 åpner opp for eksklusjon og tilbakekalling av tillitsverv for medlemmer som klart har opptrådt i strid med Norges KFUK-KFUM-speideres formål, regler eller verdier.
- 3.6. Anmeldelse eller bekymringsmelding skal behandles konfidensielt. Retningslinjer gitt i forvaltningslovens § 13c, arkivlovens § 9 og personopplysningsloven §§ 8 og 9 om oppbevaring av taushetsbelagte opplysninger skal følges.

4. Dersom den anklagede er ansatt i Norges KFUK-KFUM-speidere

Når en ansatt er mistenkt/anklaget/anmeldt, er det arbeidsgiver ved generalsekretær som skal håndtere saken. Arbeidsrettslige regler vil da tre inn.

Ressurser:

LNU «Trygg og tilstede» utgitt av LNU (2010), Norges KFUK-KFUM, Norges speiderforbund, og Ung.no